

УДК 633.11:632.937:632.4

Сіроштан А.А., кандидат с.-г. наук, завідувач відділу насінництва та агротехнологій,
Заїма О.А., кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник відділу насінництва та агротехнологій,
Дубовик Д.Ю., науковий співробітник відділу насінництва та агротехнологій,
Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла НААН України
E-mail: oleksii.zaïma@ukr.net

ВПЛИВ БІОЛОГІЧНИХ ФУНГІЦИДІВ НА ПОКАЗНИКИ ЯКОСТІ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ

Застосування фунгіцидів – один із найефективніших та широко рекомендованих методів боротьби з хворобами зернових культур. Однак постійне використання таких хімічних фунгіцидів не є економічним та екологічним і багаторазове їх застосування може викликати виникнення стійких штамів збудників хвороб. Тому засоби біологічного контролю можуть широко використовуватися як альтернативні методи боротьби з патогенами.

У зв'язку із зростанням попиту на органічну пшеницю (*Triticum aestivum* L.) як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках, зростає і потреба у ефективних біологічних засобах захисту. Біологічні препарати, посилюючи імунітет рослин, сприяють реалізації закладених у сортах рослин потенційних можливостей, зокрема необхідних імунних реакцій і життєвої енергії. Використання у системах захисту зернових культур біологічних препаратів на основі живих організмів або продуктів їх життєдіяльності, з метою зменшення чисельності та згубності шкідливих організмів на сучасному етапі розвитку сільського господарства є досить актуальним.

Тому ми в 2020 р. у відділі насінництва та агротехнологій Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла провели вивчення впливу біоло-

гічних препаратів на показники якості отриманого насіння. Досліди виконували на сортах пшениці м'якої озимої 'МПП Дніпрянка' і 'МПП Ассоль'. Досліджували біологічні засоби захисту рослин від хвороб: Мікосан В (8 л/га), Фітоцид-р (0,5 л/га), Планриз (2,0 л/га), Триходермін (3,0 л/га). Дослідження включали три обробки рослин: обробка Т1 – обприскування у фазі виходу в трубку (ВВСН-31-33); Т2 – у фазі колосіння (ВВСН-55); Т3 – у фазі цвітіння (ВВСН-65). Після збору урожаю, в лабораторних умовах у зерна отриманого за різних варіантів обробки визначали показники якості насіння.

На сорті 'МПП Дніпрянка' активність кільчення насіння з контролю становила 97%, у варіантах із біологічними фунгіцидами – 96-98%. Енергія проростання відповідно становила 99% та 97-99%, лабораторна схожість насіння у всіх варіантах була на рівні 99%. У насіння сорту 'МПП Ассоль' в контролі активність кільчення становила 86%, у варіантах із фунгіцидами – 88-92%. Енергія проростання та лабораторна схожість насіння у всіх варіантах була на рівні 99%. Отже біологічні препарати не мали негативного впливу на показники якості насіння, а у варіанті Триходермін (3,0 л/га) відмічено їх суттєве підвищення.

УДК 631.576.3:633.18(477.7)

Скоріков Д.А., магістр

Завадська О.В., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри технології зберігання, переробки та стандартизації продукції рослинництва
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: zavadska3@gmail.com

ТЕХНОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ ЗЕРНА РИСУ РІЗНИХ СОРТІВ

Для більшої половини населення нашої планети зерно рису є основним продуктом харчування. В якості харчового продукту рис використовується у вигляді крупи, яка містить до 75% вуглеводів, 88% крохмалю, до 7,7% білків, до 0,5% цукру, 1% олії, вітаміни групи, РР. 'Рисова крупа відзначається низьким вмістом клітковини (всього 0,3%), тому добре засвоюється організмом людини і є дієтичним продуктом харчування. Вивчення технологічних властивостей зерна рису різних сортів, для з'ясування придатності його до переробки та тривалого зберігання, є актуальним.

Для досліджу було відібрано зерно рису вітчизняних, поширених у виробництві сортів, вирощене в ДП ДГ «Інституту рису», який знаходиться в степовій зоні. Визначали якість зерна чотирьох сортів, а саме: 'Україна-96' (контроль),

'Онтаріо' та 'Віконт', 'Пам'яті Гічкана'. Аналіз технологічних показників якості зерна рису проводили в науково-навчальній лабораторії кафедри технології зберігання, переробки та стандартизації продукції рослинництва ім. проф. Б.В. Лесика НУБіП України за загальноприйнятими методиками.

Для оцінки якості зерна рису досліджували такі показники: маса 1000 зерен, вихід крупи, плівчастість, кількість подрібненого ядра, тріщинуватість ендосперму та консистенція ендосперму (склоподібність).

У результаті проведених досліджень було встановлено, що маса 1000 зерен у всіх сортів була середньою й коливалася в межах 30-35 г, найвищою вона була у зерна сорту 'Онтаріо' – 35 г. За показником плівчастості, за яким можна прогнозувати вихід круп, виділилося зерно

сорту 'Україна-96' (контроль) – 18%. За виходом крупі найкращим виявилось зерно сортів 'Онтаріо' та 'Україна-96' (контроль); вихід крупі був на рівні 69,5 та 70% відповідно.

Найменше подрібненого ядра виявилось в крупі із зерна рису сортів 'Пам'яті Гичкіна' та 'Онтаріо' – 6,5 та 7,0% відповідно. У крупі, виготовленій із сорту 'Україна-96' (контроль), вміст подрібнених ядер становив 8,0 %, а 'Віконт' – 8,2%. Однак, за цим показником зерно всіх досліджуваних сортів відповідало вимогам стандарту.

Трищинуватість ендосперму у всіх зразків відповідала показнику «низький» і коливалася в межах 5-10 %. Найнижчим цей показник був у зерна рису сорту 'Онтаріо' – 8,5 %. Найкращий показник склоподібності мали зразки рису сорту 'Україна-96' (контроль) – 93 %, а найгірший – 'Віконт' (88%).

Отже, на основі проведених досліджень, можна зробити висновок, що найкращі технологічні показники має зерно сорту 'Україна-96', плівчастість якого становила 18%, а склоподібність 93 %, а вихід крупі – 70%.

УДК 634.1.03:634

Слепцова Л. П., науковий співробітник
Інститут садівництва НААН України
E-mail: muhomorluyda@ukr.net

СТАН ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САДІВНИЦЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ САДІВНИМ МАТЕРІАЛОМ БАГАТОРІЧНИХ КУЛЬТУР

Для досягнення певної стабільності виробництва конкурентоспроможної продукції садівницькі підприємства повинні планомірно відтворювати і використовувати плодови та ягідні насадження, що можливо тільки за рахунок впровадження інновацій в садівництві. Це – один із найважливіших чинників інтенсифікації галузі, оскільки саме таким шляхом поширюються найновіші досягнення науково-технічного прогресу (НТП), асортимент садів оновлюються високопродуктивними, стійкими до хвороб сортами.

Інноваційна діяльність у садівництві характеризується змінами сортового складу насаджень, які відбуваються у процесі їх відтворення. У 2019-2020 рр. у Вінницькій області виробництвом садивного матеріалу багаторічних плодкових культур займаються такі підприємства: СТОВ «Поділля-Плант», ТОВ «Агро-Еталон» – яблуні домашньої (зимові та осінні сорти), ТОВ «Ксилема Плант» – усе перелічене, а також підщепи яблуні М9, вишні звичайної, сливи домашньої; ТОВ «Фрутек» – суниці садової, агрусу звичайного, малини, жимолості голубої, ожини, чорниці; ТОВ «Декоплант» – агрусу звичайного, малини, порічок, смородини чорної; ТОВ «Плантекс» – малини, жимолості голубої, ожини, чорниці; ФГ «Хортек» – чорниці, жимолості голубої і ФГ «Ягідне – МС» – чорниці.

У сортовому складі садивного матеріалу вказані роки переважали такі сорти яблуні домашньої – 'Айдаред', 'Голден Делішес', 'Гала', сливи – 'Стенлей', вишні звичайної – 'Богус-

лавська', горіха грецького – 'Вебу 6', 'Єфрем 1', 'Пам'яті Пасеки', суниці садової – 'Хонейо', 'Соната', 'Румба', 'Флоренс', 'Вайбрант', 'НФ137', 'НФ205', 'НФ311', 'НФ421', 'Фламенко', 'Флоренс', малини – 'Рафцакю', 'Феномен', 'Октавія', 'БП1', 'Бріліанс', 'Джоан Джей', 'Зугана', 'Глен Емпл', 'Грандюр', 'Фруатфрі', 'Феномен', смородина чорна – 'Оріана', 'Софіївська', 'Ювілейна Копаня'.

У 2020 р. порівняно з 2019 вирощування саджанців яблуні сорту 'Голден Делішес' зменшилося на 76,0%, 'Айдареда' залишилося без змін, а 'Гали' збільшилося на 14,3%, суниці садової 'Хонейо' зросло на 60,0%, 'Сонати' – на 100,0%, 'Флоренса' – на 150%, 'Вайбрента', 'НФ 137', 'НФ 205', 'НФ 311' і 'НФ 421' впало на 77,3%, 'Румби' – на 20,0%; малини 'Рафцакю' – на 54,2%, 'Октавії' – на 80,7%, 'БП1' – на 71,0%, 'Джоан Джей' – на 64,5%, 'Зугани' – на 53,2%, 'Феномена' збільшилося у 5 разів, 'Грандюра' – в 4 рази, 'Глен Емпла' не змінилося; агрусу звичайного 'Ксенія' впало на 81,8%; ожини 'Чачанська Бестерна' та 'Карака Блек' зменшилося на 42,1%; жимолості голубої 'Алісія' – на 24,6%, 'Спокуси' – на 75,4%; чорниці 'Блюкроп Дол' – на 75,0%, 'Дюка 120' – на 70,0%, 'Елліота' – на 80,0%.

Отже, проведений аналіз свідчить про значне зменшення виробництва садивного матеріалу плодкових і ягідних культур підприємствами Вінниччини, що може призвести до зниження темпів оновлення сортименту.